

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/227/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314205640
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8314205640.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a sudkýň JUDr. Gabriely Vílágiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v právnej veci žalobcu Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, proti žalovanému I. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXXX/XX, XXX XX Y., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Združenie spotrebiteľov Slovenska, zast. Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom Janka Kráľa, Banská Bystrica, o zaplatenie 154,38 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 11C 97/2014-41 zo dňa 10.6.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom a vedľajšiemu účastníkovi nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd Humenné (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom žalobný návrh zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

Právne posúdil vec v zmysle ust. §§ 37 ods. 1, 40 ods. 1, 53 ods. 6, 39, 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a ust. § 1 ods. 2, 2, 9 ods. 1, 2, 6, 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „V danej veci súd mal za preukázané, že medzi účastníkmi konania bola dňa 30.12.2010 uzatvorená zmluva, ktorou žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 539 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť 12 mesačnými splátkami po 59,59 eur, spolu sa teda zaviazal vrátiť žalobcovi sumu 715,08 eur. Celkové náklady spotrebiteľa boli vyčíslené na sumu 128,44 eur.

Ďalej súd mal za preukázané, že uvedený úver bol žalovanému poskytnutý pri ročnom úroku 40,83% a RPMN 50,40%.

Súd má za to, že takto dojednaná výška úrokov ako odmena za poskytnutý úver vo výške 40,83% ročne je v nepomere v porovnaní s priemernými úrokovými mierami z úverov poskytovaných v obchodných bankách. Podľa priemerných úrokových mier z úverov obchodných bánk v percentách vypočítaných podľa Nariadenia (EC) No63/2002 ECD, bola priemerná úroková miera z úverov do 1 roka v čase uzavretia zmluvy o úvere v hodnote 6,35 % ročne. (vid' príloha súdneho spisu).

V tomto prípade je zrejmé, že predmetom konania je zaplatenie pohľadávky z poskytnutého úveru a jedná sa o spotrebiteľský právny vzťah. Pri spotrebiteľských právnych vzťahoch sa použije právna úprava, ktorá je výhodnejšia pre spotrebiteľa a to bez ohľadu na to, či sa jedná o právny vzťah z Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka alebo iného zákona. Použitie práva výhodnejšieho pre spotrebiteľa vyplýva aj z nálezov, resp. z uznesenia Ústavného súdu SR z 19.06.2013, sp.zn. ÚS 402/2013-10.

Úmyslom zákonodarcu pri tzv. spotrebiteľských úveroch, teda pri právnych vzťahoch, keď na jednej strane vystupuje veriteľ (zväčša podnikateľ, finančná inštitúcia) a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol a nemôže individuálne ovplyvniť obsah vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy, je chrániť postavenie slabšieho spotrebiteľa pred nekalými zmluvnými dojednaniami. Preto zákonodarca pre tento zmluvný typ stanovil osobitné podstatné náležitosti pre ktoré je potrebné aplikovať aj niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka ako aj je potrebné prihliadať aj na smernicu Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (Ú.v. ES L 42, 12.2.1987) v znení smernice Rady 90/88/EHS z 22. februára 1990 (Ú.v. ES L 61, 10.3.1990) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998 (Ú.v. ES L 101, 1.4.1998) ktorá bola transponovaná do nášho právneho poriadku. Hoci smernica nemá priamy účinok, je potrebné zákonné ustanovenia, ktoré boli prijaté na jej implementáciu resp. transponovanie, vykladať v zmysle dosiahnutia cieľov smernice, teda tzv. euro konformným výkladom.

Pri peňažných úveroch, resp. pôžičkách je samozrejmé, že sa poskytujú za odmenu, pričom touto odmenou je spravidla zmluvný, resp. dohodnutý úrok, ktorý vyjadruje odmenu za poskytnutý úver.

V tomto prípade predstavuje táto dohodnutá zmluvná odmena odplatu, ktorá v percentuálnom vyjadrení predstavuje celkove výšku 40,83 % ročne a táto je niekoľkonásobne vyššia, ako obvyklá priemerná výška úrokov poskytovaných v obchodných bankách pri obdobných úveroch v danom období.

Z tohto dôvodu takéto dojednania v zmluve o úvere a o zmluvných dojednaniach o takejto vysokej zmluvnej odmene považuje súd pre rozpor s dobrými mravmi za neplatné, pretože odmena je zjavne vyššia ako bola priemerná úroková sadzba poskytovaná obchodnými bankami v uvedenom období. Podľa ustanovenia §3 ods. 1 a ustanovenia §39 Občianskeho zákonníka sa jedná v tejto časti o neplatný právny úkon a ide o absolútne neplatnosť na ktorú súd prihliada ex offa.

V danom prípade sa nejedná o primeranú výšku odplaty (odmeny) za poskytnutie peňažnej istiny dlžníkovi a nejde o zhodnotenie, ktoré je obvyklé. Za neprimeranú a preto odporujúcu dobrým mravom je taká výška odmeny, resp. úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám ktoré uplatňujú banky pri poskytovaní obdobných úverov alebo pôžičiek. Uvedený právny názor je v zhode aj s právnym názorom už vyjadreným napríklad v rozsudku Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2012, sp. zn. 5Cdo/26/2011.

Dobrymi mravmi v občianskoprávných vzťahoch sa v súdnej praxi rozumie súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktorý je v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia a ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť vystihujúcu podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem.

Je v rozpore s dobrými mravmi, aby bola dlžníkovi, t.j. žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 539 eur, ktorý žalovaný mal vrátiť v lehote 12 mesiacov vo výške 715,08 eur, t.j. je v rozpore s dobrými mravmi dohodnúť si úrok z úveru vo výške 40,83 % ročne, ktorý v danej veci predstavoval 291,97 eur ročne. Súd má za to, že zo strany žalobcu sa v tomto prípade jedná až o úžernícke praktiky, ktoré nemá možnosť

dĺžník ako spotrebiteľ ovplyvniť, pretože tento postup je v zmluve už vopred pripravený na predtlačených formulároch - tlačivách a dopisujú sa len konkrétne čísla, resp. údaje. Podľa dojednaní si pritom veriteľ-žalobca hneď pri poskytnutí úveru, vyplatí svoju odmenu a poplatok akýmsi započítaním. Taktiež súd nepriznal žalobcovi uplatnené poistenie 3,97 eur mesačne, nakoľko má za to, že sa jeho výška je vysoká a rovnako v rozpore s dobrými mravmi.

Súd teda zdôrazňuje, že reálne bola vyplatená žalovanému suma 539 eur, avšak žalovaný už posplácal a vrátil žalobcovi ako veriteľovi sumu 560,70 eur, teda viac ako mu bolo reálne poskytnuté. Na strane žalovaného nedošlo ani k bezdôvodnému obohateniu podľa ustanovenia §451 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže zaplatil viac ako reálne od žalobcu dostal.

Podľa ustanovenia §3 a §39 Občianskeho zákonníka ide o absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu v časti o dojednanej odmene pre rozpor s dobrými mravmi a keďže na strane žalovaného nedošlo ani k bezdôvodnému obohateniu, súd žalobu zamietol v celom rozsahu a to aj vrátane úroku z omeškania.“

O trovách konania bolo rozhodnuté v zmysle ust. § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca navrhujúc rozsudok zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Nesúhlasil s vyslovením absolútnej neplatnosti časti zmluvy o úrokoch na základe posúdenia výšky úrokovej sadzby. Dojednaný úrok predstavuje jednak odmenu za poskytnutie úveru, ako aj krytie rizika veriteľa v súvislosti s poskytnutím úveru a v neposlednom rade zohľadňuje aj náklady spojené so získaním finančných zdrojov. Súd mal v prvom rade skúmať, či úroková sadzba uvedená v napadnutej zmluve o úvere je alebo nie je v rozpore so zákonom alebo či ho neobchádza, pretože ustanovenia OZ o dobrých mravoch predstavujú všeobecnú hmotnoprávnu úpravu a je presvedčený, že aplikácia dobrých mravom prichádza do úvahy iba vo výnimočných prípadoch.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a zistil, že rozsudok je správny. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej päť dní pred vyhlásením.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Odvolateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok prvostupňového súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa právneho názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis, ktorý aj správne interpretoval, pričom zo skutkových záverov vyvodil správne právne závery. Odvolací súd v podrobnostiach poukazuje na vecne správne právne závery prvostupňového súdu a len na ich doplnenie uvádza nasledovné:

Žalobca v odvolaní obhajoval úroky za poskytnutý úver s poukazom, že nie sú v rozpore s dobrými mravmi poukazujúc na maximálnu výšku odplaty za spotrebiteľské úvery. Odvolací súd sa stotožňuje s prvostupňovým súdom, že úroky 40,83 % ročne sú neprimerane vysoké odporujúce dobrým mravom.

Odvolací súd prisvedčuje konštatovaniu prvostupňového súdu, že dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný.

Za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je často krát zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009).

V danom prípade sa prvostupňový súd správne zaoberal výškou dohodnutého úroku z úveru, ktorú činí 40,83 % ročne a porovnával ju s úrokmi poskytovanými peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.

Z internetovej stránky Národnej banky Slovenska prvostupňový súd preveril úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou do 1 v decembri 2012 činil úrok 5,72 % p.a, nie 6,35% p.a. (čl. 20, pozn. odvolacieho súdu). Z toho je zrejmé, že úrok dohodnutý medzi účastníkmi v danom prípade bol takmer sedemnásobne vyšší.

Odvolací súd považuje za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu prevyšujúcu o takmer 600% priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami. Dohodnutý úrok z úveru ročne 40,83 % spôsobil značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov tejto úverovej zmluvy, pretože bolo súdom v rámci skutkového stavu preukázané a zistené, že priemerné v tomto období boli úroky vo výške 5,72 % ročne.

V tejto súvislosti možno poukázať aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 3Co 151/2013 zo dňa 25.9.2013, ktorý konštatoval, že vzhľadom na vyššiu mieru rizika pri poskytovaní úveru nebankovými subjektmi sa dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie viac ako 100% proti priemeru bánk. K podobnému záveru dospel Krajský súd v Prešove aj v rozsudku sp. zn. 16Co 71/2011 zo dňa 8.12.2011, ktorý zdôraznil, že je neakceptovateľné porovnávať ceny úverov so subjektmi, ktoré ich dojednávajú v spoločensky nežiaducom rozsahu.

Je preto rozhodným, že dodávateľ dojednal zmluvné podmienky, ktoré v predmetnej veci prvostupňový súd správne, pokiaľ ide o úrok z úveru, vyhodnotil ako odporujúce dobrým mravom, a odvolaciemu súdu neprináleží ich upravovať tak, aby zodpovedali zákonnej požiadavke súladu s dobrými mravmi.

Keďže namietané nesprávne posúdenie veci dôvodné nebolo a prvostupňový súd správne zistil skutkový stav, odvolací súd rozsudok s osvojením si dôvodov ako správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný a tomu zodpovedá o výrok o náhrade trov odvolacieho konania, keďže žalovanému ani vedľajšiemu účastníkovi v jeho priebehu žiadne trovy nevznikli, navyiac, vedľajší účastník si ich ani neuplatnil (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.